

Σ.Ε.Β.Ε.Σ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΕΤΟΙΜΟΥ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ

Ασκληπιοῦ 3, Αθήνα 106-79, Τηλ. : 210 36 18 911 – Fax : 210 36 18 915

ΘΕΜΑ : Η Βιομηχανία του Σκυροδέματος, ως τμήμα του κατασκευαστικού κλάδου, στη δίνη της Οικονομικής Κρίσης.

ΓΕΝΙΚΑ :

Ο κατασκευαστικός κλάδος της χώρας μας, είναι ένας από τους κυριότερους Μοχλούς Ανάπτυξης της Οικονομίας μας και μάλιστα από αυτούς που τα τελευταία χρόνια με μια δυναμική παρουσία στήριζαν ουσιαστικά την εθνική οικονομία.

Χωρίς ενίσχυση του κατασκευαστικού κλάδου λυπούμεθα που το λέμε δεν μπορεί να υπάρξει οικονομική σταθερότητα, ανάπτυξη και επιτυχία σε οποιοδήποτε σταθεροποιητικό πρόγραμμα. Φυσικά ακούγονται και κάποιες αφελείς φωνές για μονομερή ανάπτυξη, για καταστροφή του περιβάλλοντος, για μείωση άλλων μορφών ανάπτυξης. Ας μην ξεχνάμε όμως ότι κατασκευή δεν είναι μόνο τα σπίτια, αλλά οι δρόμοι, τα λιμάνια, τα αεροδρόμια ακόμα και ο τουρισμός και η ναυτιλία έχουν άμεση σχέση με την κατασκευαστική δραστηριότητα. Η κατασκευαστική δραστηριότητα είναι αυτή που ενθαρρύνει την διακίνηση αγαθών και κάθε μορφής εμπορική δραστηριότητα. Δημιουργεί συνθήκες κίνησης και δημιουργία κεφαλαίων και περιέχει γνώση μέσα από την αλλαγή εμπειριών. Αντιπροσώπευε περίπου το 9% του ΑΕΠ το 2005, ενώ σήμερα μόνο το 4%.. Απασχολεί το 20% της συνολικής εργασίας (περίπου 350.000 άτομα) και συντηρεί περίπου 300 άλλα επαγγέλματα. Τα στοιχεία που σας παραθέτω στην συνέχεια δίνουν μία σαφή εικόνα της κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει ο κλάδος. Οι επενδύσεις στην οικοδομή έπεσαν το 2009 κατά 22% και κατά 29,5% το 2008, οι δε εκτιμήσεις για το 2010 είναι ότι θα έχουμε επίσης πτώση της τάξης του 20%. Η πτώση του όγκου της οικοδομικής δραστηριότητας, έφθασε στο 27,6% το 2009 έναντι 17,1% το 2008 και 5% το 2007.

Από τον κλάδο της βιομηχανίας των Δομικών Υλικών, αυτός της παραγωγής Ετοίμου Σκυροδέματος, μετρά τις μεγαλύτερες των δυσμενών επιπτώσεων, δεδομένου ότι το προϊόν που παράγει και διαθέτει απ' ευθείας στην κατανάλωση, είναι «ΠΡΟΪΟΝ ΤΗΣ ΩΡΑΣ», άρα δεν μπορεί να αποθηκευτεί ως έτοιμο προϊόν, για να διατεθεί αργότερα στην αγορά, όταν αυτή το ζητήσει. Έχει ζωή 2 ωρών περίπου.

Η ίδια ιδιαιτερότητα , δημιουργεί σε ημερήσια βάση πολλές «αιχμές» στη ζήτηση που συνακόλουθα σημαίνει, υψηλό βαθμό οργάνωσης τόσο σε εξοπλισμό, όσο και κυρίως σε ανθρώπινο δυναμικό, έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις «αιχμές» της ημερήσιας ζήτησης.

Είναι δηλαδή αναγκασμένες οι σχετικές βιομηχανίες, να απασχολούν ανθρώπινο δυναμικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, πολύ περισσότερο απ' όσο θα χρειαζόταν η παραγωγή ενός οποιουδήποτε άλλου προϊόντος, που έχει τη δυνατότητα να αποθηκευτεί ως «έτοιμο προϊόν».

Έτσι, όλες οι επιχειρήσεις του κλάδου μας, σε αυτή την περίοδο της πολύ χαμηλής ζήτησης, βρέθηκαν εγκλωβισμένες, με προσωπικό πολύ υπεράριθμο και υπερβολικά αναντίστοιχο με τον όγκο της παραγωγής τους.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον μεγάλο βαθμό «ανελαστικότητας» στην ελληνική αγορά εργασίας, είναι ένα υπερβολικό κόστος και μια «αιμορραγία» ζωτικής σημασίας, για τη βιωσιμότητα πολλών επιχειρήσεων μελών του Συνδέσμου μας (Σ.Ε.Β.Ε.Σ.). Ήδη τα πρώτα κρούσματα «θνησιμότητας» παρουσιάστηκαν και φαίνεται πως ακολουθούν και άλλα.

Να ληφθεί επίσης υπ' όψιν, πως η Βιομηχανία του Σκυροδέματος, ακριβώς λόγω της ιδιαιτερότητας του προϊόντος της, είναι διάσπαρτη σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και απασχολεί περισσότερους από 20.000 εργαζομένους.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, υλοποιεί στην πράξη ισόρροπη ανάπτυξη, μέσα και από την εξασφάλιση της ποιοτικής επάρκειας και αξιοπιστίας, στο κυριότερο Δομικό Υλικό, όπως είναι το Σκυρόδεμα, που η συνάφειά του με τη Στατική Επάρκεια των κατασκευών, σε ένα έντονα σεισμικό περιβάλλον (όπως της χώρας μας) είναι κυρίαρχο και αναντικατάστατο χαρακτηριστικό. Χρησιμοποιεί αποκλειστικά εγχώριες Πρώτες Ύλες.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ – Προβλήματα και Προτάσεις αντιμετώπισης

I. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ :

1. Η ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ ΓΕΝΙΚΩΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ (τόσο την εγχώρια όσο και της ευρύτερης περιοχής)

Παράπλευρες δυσμενείς συνέπειες για τις επιχειρήσεις μας :

- α. Η αύξηση του χρηματοοικονομικού κόστους
- β. Η «ασφυξία» που προκαλείται στις επιχειρήσεις, λόγω μείωσης των ορίων στη χρηματοδότηση από τις τράπεζες

- γ. Η δυσκολία αποπληρωμής των υπολοίπων των πελατών τους –
Αύξηση του χρόνου αποπληρωμής και αδυναμία από μέρους των πελατών τους, να εξυπηρετήσουν τις υποχρεώσεις τους
- δ. Η κατακόρυφη αύξηση των επισφαλειών

2. Η ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ του κατασκευαστικού προϊόντος, τόσο από τη Δημόσια όσο και από την Ιδιωτική κατασκευαστική Αγορά. Με μια πτώση παραγωγής 47% στα 2 τελευταία χρόνια οι Βιομηχανίες Παραγωγής Ετοιμού Σκυροδέματος αντιμετωπίζουν σοβαρότατο πρόβλημα, ήδη στο Λεκανοπέδιο Αττικής 10 Επιχειρήσεις ανέστειλαν τις εργασίες τους και άλλες τόσες περίπου στην περιφέρεια.

3. Ο (υπερβολικά) ΑΡΓΟΣ ΡΥΘΜΟΣ αποπληρωμής των υποχρεώσεων του Δημοσίου, προς τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις, για έργα τα οποία είτε βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης, είτε έχουν ήδη ολοκληρωθεί και ενδεχομένως έχουν παραληφθεί. Παρατηρείται :

- Έλλειμμα στον μηχανισμό παρακολούθησης και πιστοποίησης
- Έλλειμμα έγκαιρης και επαρκούς χρηματοδότησης

4. Η συνεχής φορολογική επιβάρυνση στην οικοδομή ήταν το μόνο δυνατό μέτρο άντλησης χρήματος για το κράτος.

II. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ για αναθέρμανση του τομέα των κατασκευών και της οικοδομής

Καταρχήν, θεωρούμε πως ο τομέας των κατασκευών και της οικοδομής έχει :

- 1.** Πολύ υψηλή συνάφεια και συμβάλλει άμεσα και πολλαπλασιαστικά θετικά στο σύνολο της Ελληνικής Οικονομίας.
- 2.** Η θετική αυτή συμβολή, διαχέεται επίσης άμεσα σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια.
- 3.** Η οικονομική αυτή δραστηριότητα, έχει εσωστρεφή κύκλο, σε ποσοστό που ίσως υπερβαίνει το 90 %. Άρα, αυτή η δραστηριότητα εισφέρει πολύ θετικά στη μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο των Εξωτερικών Συναλλαγών, ως ποσοστό του ΑΕΠ.
- 4.** Δημιουργεί ΑΜΕΣΑ και πολυεπίπεδα, θέσεις εργασίας :
  - α. Σε επιστημονικό δυναμικό, τόσο Μελέτης όσο και Εφαρμογής
  - β. Σε μεσαίο στελεχιακό δυναμικό Μελέτης, αλλά κυρίως Εφαρμογής
  - γ. Κυρίως όμως, απασχολεί πολυπληθέστατο εργατικό δυναμικό χαμηλής εξειδίκευσης.

Οι παραπάνω δυνατότητες είναι διεσπαρμένες στην Ελληνική Επικράτεια, συμπαρασύροντας και στηρίζοντας την απασχόληση σε όλες τις συναφείς δραστηριότητες και επαγγέλματα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ

A. Ενίσχυση του κατασκευαστικού τομέα, μέσα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

1. Προώθηση μικρών έργων διάσπαρτων στην ελληνική επικράτεια, μέσα από τις διαδικασίες προγραμμάτων όπως «ΘΗΣΕΑΣ» - «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ» κλπ, που είναι προγράμματα μικρών σχετικά έργων, διάσπαρτα σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Αυτά τα έργα έχουν επίσης τη δυνατότητα να αποκτήσουν σχετικά εύκολα και γρήγορα «ωριμότητα» (Μελέτες – Αδειοδοτήσεις κλπ), ώστε να περάσουν σε φάση υλοποίησης ΑΜΕΣΑ.

2. **Προγράμματα Ανάπτυξης.** Τα 26 δις. Ευρώ που η χώρα έχει τη δυνατότητα να εισπράξει μέχρι το 2013 από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ μπορεί να αποδειχθούν καθοριστικής σημασίας στην αναπτυξιακή διαδικασία. Η υλοποίηση εξάλλου των δύο προγραμμάτων του ΤΕΜΠΜΕ που αφορούν τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων για οφειλές σε φόρους και εισφορές, αλλά και προμηθευτών πρώτων υλών, είναι ανάγκη να ξεκινήσει άμεσα τόσο για να πέσουν τα πρώτα χρήματα στην αγορά όσο και για να αρχίσει η δημιουργία ενός καλύτερου κλίματος.

B. Αναθέρμανση και Ενίσχυση της αγοράς κατοικίας

1. Με φορολογική υποβοήθηση

α. Κατάργηση του «ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ» για μια πενταετία

β. Μείωση του Φ.Π.Α.

- Σε ορισμένες περιοχές
- Σε ορισμένες κατηγορίες αγοραστών (π.χ. ειδικές πληθυσμιακές ομάδες)

γ. Με την επιδότηση των τόκων των στεγαστικών δανείων και την παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου

- Σε ορισμένες περιοχές
- Σε ορισμένες κατηγορίες αγοραστών

2. Μέσω Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, αγορά και διάθεση κατοικιών σε δικαιούχους του, κυρίως από αυτές που διατίθενται έτοιμες στην αγορά .

3. Μέτρο για Μεσομακροπρόθεσμη στόχευση θα ήταν, η ενίσχυση του ρυθμού χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης, των χώρων Οικιστικής Ανάπτυξης Πρώτης και Δεύτερης κατοικίας και άμεσης ένταξής τους στο ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΗΣ της εκάστοτε περιοχής.

Γενικά, η προώθηση του χωροταξικού σχεδιασμού σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο και οι χρήσεις Γης, θα συνέβαλλαν πολύ θετικά στην ενίσχυση της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Κυρίως της παραθεριστικής (2^{ης} ;;) κατοικίας.

Γ.

1. Υποχρεωτική Πιστοποίηση χρησιμοποιημένων Υλικών.
2. Υποχρεωτικός έλεγχος από το Δημόσιο ή πιστοποιημένο Ιδιωτικό φορέα για την ποιότητα των Δομικών Υλικών.
3. Ανάθεση από την Πολιτεία στα Συλλογικά Όργανα του κατασκευαστικού κλάδου (π.χ. Έτοιμο Σκυρόδεμα -ΣΕΒΕΣ-) επιθεωρήσεων και ελέγχων της νομιμότητας Μονάδων Παραγωγής των χρησιμοποιημένων Υλικών, των συνθηκών παραγωγής και διακίνησης του προϊόντος κλπ.

Τελιώνοντας θέλω να τονίσω ότι η τραγική οικονομική κατάσταση την οποία διέρχεται η χώρα μας είναι καθαρά αποτέλεσμα δικών μας εσφαλμένων επιλογών, καθυστερημένων αποφάσεων αδυναμίας εφαρμογής καινοτόμων ιδεών παράγοντες οι οποίοι έχουν οδηγήσει στην δημιουργία μιας επικίνδυνης νοοτροπίας για όλους μας.

Φυσικά τα προβλήματα αυτά μόνο εμείς οι ίδιοι πρέπει να επιλύσουμε και όχι να περιμένουμε οι Θεοί της Ελλάδος να κάνουν και πάλι το θαύμα τους. Η γνώση υπάρχει, εναπόκειται στην Πολιτεία να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων, να αναλάβει τις απαραίτητες πρωτοβουλίες οι οποίες με όραμα και ελπίδα θα μας βγάλουν από την κρίση.

Είναι άδικα, εσφαλμένα και μη αποδοτικά όλα εκείνα τα μέτρα που μόνον μεσοπρόθεσμα αποβλέπουν σε εισπρακτικές και μόνο δυνατότητες ενώ μακροπρόθεσμα δημιουργούν σοβαρότατα προβλήματα τα οποία θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε χωρίς δυνατότητες ανάπτυξης, χωρίς μείωση ανεργίας, χωρίς διαμόρφωση κλίματος επένδυσης.

Τίποτα φυσικά δεν είναι εύκολο. Η διαδικασία θα είναι μακρόχρονη και επώδυνη.

Δυστυχώς δεν υπάρχει άλλη διέξοδος αλλά εμείς τουλάχιστον δεν χάνουμε την ελπίδα μας.

Πιστεύουμε ότι συμμερίζεστε τις ανησυχίες μας και ότι η παρουσίαση του προβληματισμού μας θα συνεισφέρει στις κοινές προσπάθειες, αντιμετώπισης αυτής της πρωτοφανής κρίσης.

Κων/νος Καρασούλας
Αρχιτέκτων – Μηχανικός
Γενικός Διευθυντής ΣΕΒΕΣ